

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, 1. nadst. — Val dopisni naj se pošilja uredništvu lista. Nežalostno pisma se ne sprejemajo in rokopoliti se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglaš se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglaš trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglaš denarnih zavodov mm po 20 vln. Oglaš v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Mali oglaš po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglaš sprejema inšertni oddelček „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačilo se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652

Pregled najnovejših dogodkov.

Na ruskem, balkanskem in italijanskem bojišču nobenih posebnih dogodkov. — Na zapadnem bojišču topovski boji in boji z ročnimi granatami.

Turška bojišča. — Poizkusi prodiranja Angležev pri Felahie zavrnjeni. — Na kavkaški fronti prestopno krajevni boji in praske med predstražami.

Naše uradno poročilo.

DUNAJ, 5. (Kor.) Uradno se objavlja: 5. februarja 1916, opoldne.

Na vseh treh bojiščih nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

Poročilo Cadorne.

DUNAJ, 4. (Kor.) Iz vojnega poročevalskega stana se javlja: Poročilo Cadorne, 3. februarja.

V Val Lagarini je naš oddelek, podpiran po topovskem ognju, napadel sovražne skupine severozapadno Morija in jih razpršil. V odločitvi med Astivom in Vorro so se dne 1. t. m. zvečer sovražni oddelki v belih plaščih, podpirani po strojnih puškah, približali našim postojankam ob fronti Cima Norre (?) — Millegrobo (vzhodno Lavarone). Bili so s protinapadi odbiti. V Val Sugani se je napadno delovanje naše pehote končalo z novimi uspešnimi boji z nasprotnikom pri Roncegno. Ob Soči od časa do časa topovsko delovanje. Naša artiljerija je obstreljevala sovražne čete na pohodu skozi Rusie severovzhodno Gorice. Na kraški planoti je vdrl eden naših oddelkov nepričakovano v en sovražni jarek v odločitvi Sv. Martina, ujel tam nekaj mož, uplenil puške in ročne bombe.

RIM, 4. (Kor.) Agenzia Stefani poroča: Dne 3. februarja zjutraj so bombardirale sovražne ladje pristanišče San Vito Chietino in železniške naprave Ortone al Mare. Povzročena je bila lahka stvarna škoda. Prebivalstvo je bilo občudovanja vredno mirno.

Nemško uradno poročilo.

BERLIN, 5. (Kor.) Veliki glavni stan, 5. februarja 1916.

Zapadno bojišče. — Manjši angleški napad južno prekopa La Bassée je bil zavrnjen. Z minami pripravljene francoski napad z ročnimi granatami južno Somme se je razbil v našem topovskem ognju. V Sampanji in proti delu naše fronte v Argonih je delovala popoldne sovražna težka artiljerija. Francoske razstrelitve na višini Vauquoisa (vzhodno Argonov) so napravile v naših okoliših nekaj škode. Naša artiljerija je izdatno obstreljevala sovražne postojanke na vogoški fronti med Dierdoutshausom in Sulzernom.

Vzhodno bojišče. — Na fronti nobenih posebnih dogodkov. Eden naših zrakoplovov je napadel utrdbo Dvinsk. — Balkansko bojišče. — Nič novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 4. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča: Fronta v Iraku: Sovražnik, ki je z delom svojih čet poizkušal prodirati v Felahie, je bil z našim protinapadom odbit in prisiljen, da se je vrnil v stare postojanke. — Kavkaška fronta: V raznih oddelkih so se vršili neprestano spopadi med predstražami in krajevnimi boji. — Sicer nič novega.

Nemčija — Amerika.

WASHINGTON, 4. (Kor.) Nemški poslanik je izročil državnemu tajniku Lansingu zadnje poročilo Nemčije o slučaju »Lusitanie«.

WASHINGTON, 4. (Kor.) Vlada je odločila na korist nemške zahteve, da se je v slučaju »Appam« posluževati prusko-ameriške pogodbe. Interpretacijo določil pogodbe pa je treba še razjasniti.

Usoda zeppelinovca v Nemškem morju.

GRIMSBY, 4. (Kor.) Dve mornariški letali, ki ste bili poslani na pozorišče nesreče zeppelinovca, ste preiskali okoliščino, a niste našli nobenega sledu o zrakoplovu. Domneva se, da se je zeppelinovec potopil.

Zaplenjena nemška posestva v Rusiji.

KOPENHAGEN, 4. (Kor.) »National Tidende« piše: Petrogradska vlada je glasom statistike zaplenila 900 nemških posestev. Med njimi se nahaja 37 trgovskih hiš, 80 mestnih zemljišč, 25 velikih in 711 manjših posestev na deželi. Obrat večine posestev je že v rokah oblasti, ki uporabljajo dohodke za svoje namene.

Španska ostane nevtralna.

PARIZ, 4. (Kor.) »Petit Journal« javlja z Madrida, da je ministrijski predsednik

izjavil napram poročevalcu tega lista, da Španska je in da želi ostati nevtralna.

Kongresa nevtalcev v Madridu ne bo.

LONDON, 4. (Kor.) Španski ministrijski predsednik je izjavil napram madridskemu dopisniku lista »Daily Telegraph«, da ni niti besede resnične na govoricu, da se bo vršil v Madridu kongres nevtalcev. Španska vlada želi sicer iskreno miru, ne veruje pa, da bi že bil tu trenutek za priateljsko posredovanje.

General Douglas Haig in lord Curzon pozvana k belgijskemu kralju.

LONDON, 4. (Kor.) Lord Curzon in general Douglas Haig sta dobila od vlade ukaz, naj odideta v posebni misiji k belgijskemu kralju.

Upor na Portugalskem.

MADRID, 3. (Kor.) »Imparcial« priobčuje poročila, po katerih je posnemati, da se nemiri v Lizboni nadaljujejo. V ulici Tobae je ena bomba ubila enega čuvaja in dva republikanska gardista. Napadalcii so bili pregnani s samokresi. V ostalih delih mesta je eksplodiralo več bomb. Guvernerjeva palača je zastražena od vojaštva. Sedeži delavskih sindikatov so obkoljeni od čet. Uporniki skušajo izzvati generalno stavko. Promet cestnih železnic je ustavljen. Vsi aretiranci so bili odpuščani na vojne ladje. Agitacija zavzema v Setubalu, San Pedru, Portu, Retonu in Montemam vedno večje dimenzije. Več županov je bilo masakriranih in potem umorjenih. V Agurantesu, Folgario in v drugih krajih je množica naskočila zaloge žita in jih oplenila. V imenovane kraje so bile odposlane čete.

Odlikovanje poslanika princa Hohenlohe.

DUNAJ, 5. (Kor.) »Militärblatt« poroča: Cesar je imenoval podpolkovnika v pok., poslanika princa Hohenlohe, za polkovnika.

Odredba glede mej južnega bojišča.

DUNAJ, 5. (Kor.) »Wiener Zeitung« objavlja proglas notranjega ministra z dne 1. t. m. glede mej južnega bojišča. Objavlja se, da spada kraljevina Dalmacija k ožjemu vojnomu ozemlju južnega vojnega ozemlja. — Dalje objavlja list razglas poljedelskega ministra z dne 2. t. m. glede uvoza in prevoza živali, živalskih surovin in produktov iz zasedenega ozemlja Srbije.

Hrvatski sabor sklican.

BUDIMPEŠTA, 4. (Kor.) Hrvatski sabor je sklican za dan 9. februarja.

Seja ogrsko-hrvatske regnikolarne deputacije.

BUDIMPEŠTA, 4. (Kor.) Ogrska in hrvatska regnikolarne deputacije ste imeli danes popoldne skupno posvetovanje, na katerem so bila končana meritorna dela deputacije. Sprejet je bil zakonski načrt, glasom katerega je v obliki dopolnitve člena XXX z l. 1868 po naziranjih regnikolarne deputacije mogoče upoštevati stališče Hrvatov napram rešitvi grbnega vprašanja.

Tema v Solunu.

MILAN, 4. (Kor.) Kakor poroča »Secolo«, je bila med francoskim poveljstvom in grškimi krajevnimi oblastmi dogovorjena skrajna omejitev nočne razsvetljave Soluna.

Morgan v Evropi.

BERLIN, 4. (Kor.) Wolfiov urad poroča iz Newyorka: Morgan je odpotoval v Evropo, kakor se govori, da sklone novo francosko posojilo v znesku 250 milijonov dolarjev.

Marke — franki — krone.

DUNAJ, 4. (Kor.) Preračunjevalni kurz za plačila v Švicco znaša: 100 frankov = 150 kron; preračunjevalni kurz za plačila v Nemčijo: 100 mark = 144 kron.

Metropolit Metlanu.

SIBINJ, 4. (Kor.) Grško-orientalsko-rumunski metropolit, Ivan Metlanu, je umrl tu v starosti 88 let.

Požar v kanadskem parlamentu.

OTAVA, 3. (Kor.) Zvečer je nastal v čitalnici parlamenta požar. Poslanci so se rešili le z veliko težavo. Kakor se poroča, bo poslopje najbrže popolnoma zgorelo.

OTAVA, 4. (Kor.) Ogniegascem se je posrečilo, premagati ogenj v zborniškem poslopju. Škoda se ceni na 5 milijonov dolarjev.

LONDON, 4. (Kor.) »Times« poročajo iz Otave: Listi izražajo bojazen, da so pri požaru zborniškega poslopja zgubili življenje tudi ljudje, ker se je ravno ob izbruhu ognja vršila seja. Poljedelski ministar je močno opečen. Ministrijski predsednik je moral zbežati brez klobuka in plašča.

Program nemškega »Nationalverbanda«.

Pred nekaj dnevi smo priobčili po nemških listih posneto poročilo o zborovanju nemškega »Nationalverbanda«, na katerem je predsednik zveze, državno-zborni poslanec dr. Gross, očrtal delovanje nemškega »Nationalverbanda« v vojnem času in njegove načrte za bodočnost. Komentarju onemu poročilu nismo dostavljali iz lahko umljivega vzroka in smo čakali, da pridejo komentariji od drugih. V drugačnih razmerah bi nam seveda naše narodnopolitično in narodnogospodarsko stališče narekovalo pripombe tudi k takim drugostranskim komentarjem, v sedanjih časih se zadovoljujemo s priobčenjem takega komentarja brez komentarja.

V petkovi jutranji »Neue Freie Presse« piše namreč državnozborni poslanec dr. Stefan Licht pod zaglavjem »Program Nationalverbanda« tako-le:

»Resno stremljenje v obeh nemških meščanskih strankah, združenih poslancev, da bi za svoje volilce začrtali načrte prave, je po daljših pripravah in pogajanjih dovedlo do dogovora o celi vrsti zahtev, katerih izpolnitev naj bi enako služila blaginji države in nemškega naroda. Avstrijski Nemci se v polni meri zavedajo svoje zgodovinske, državotvorne in državovzdrževalne misije. Tudi v tej najstarejši vseh voljen kažejo svoj državni čut v neomajni zvestobi in brezpogojni vdanosti. Mislijo pa morajo pravočasno tudi na povrnitev miru, na prenosno državo, katere neodvratno potrebo mora pripoznavati najzlažejši pristaš onega, kar je bilo.

Program, za katerega sta se dogovorila nemški »Nationalverband« in škotskoscijalna zveza, je posledek kompromisa. Ima dobre in nemajhne nedostatke kompromisa. Njegovo dobro je predvsem v zedinjenju nemških meščanskih poslancev in njihovih volilcev v enem samem taboru: »In necessariis unitas.« (»V potrebnih stvareh edinstvo.«) To je vodilna misel sporazuma. Nedostatek kompromisnega programa je uporabljanje prespošnih in različno tolmáčljivih izrazov, neka preobširnost, ki mestoma postaja nejasna. Toda besede ne odločujejo, temveč dejanja.

Kdor pričakuje kaj prevratnega, bo razočaran. Zahteve ne vsebujejo nič novega in pravzaprav le samoobsebi umljive stvari za onega, ki želi naši državi polne notranje okrepitve. Nemcem v Avstriji naj se zavaruje mesto, ki jim gre po njihovem zgodovinsko-političnem, kulturnem in gospodarskem pomenu za državo in ki je morajo imeti, če se hoče državni stroj utrditi in ustaliti in v bodočnosti obvarovati vseh onih stresov in zmed, ki so ga zadevali pred vojno. Previdna vzdržnost in premišljena obzirnost napram drugim avstrijskim narodom se gotovo ne morete odrekati programu. Že dolga stoletja žive avstrijski narodi v vedno ožjih stikih. Potek njihovega gospodarskega razvoja je enak povsod tam, kjer so enaki naravni predpogoji. Nemštvo je tudi slovanski narodom Avstrije dalo posebno označbo, ker je odločilno vplivalo na njihov razvoj. Zveza med avstrijskimi narodi ni samo zunanja temveč popolnoma organska. Tega so se tudi odločujoči stvaritelji državnega reda popolnoma zavedali že prej, in značilno je, da se je v vojni pokazala potreba, da se državnemu organizmu in svrhu ohranitve rednega teka zagotovijo potrebna enotnost. Olej utemeljevanje zadnje navedbe češkega namestnika o jezikovni rabi z oblastmi in drugih prejšnjih podobnih odlokov, zlasti na prometnem polju (železnice). Zahteve obeh zvez poslancev nemških meščanskih strank hočejo Nemcem v Avstriji zagotoviti mesto, ki ga zahtevajo državne koristi. Zahtevajo določitev nemščine za prometni (občevalni) jezik (Verkehrssprache) in zagotovitev nemškega značaja nemških dežel in delov dežela, posebno tudi Dunaja. Na jezikovne potrebe drugih narodov naj se v jezikovnomešanih deželah ozira v uradu in šoli. Nemci ne zahtevajo zase hegemonije (nadvlade); ne mislijo na tlačenje drugih narodov Avstrije. Avstrijski Nemci zahtevajo le mesto, ki jim gre v državi, ki si jo oni v prvi vrsti ustvarili in vzdrževali, ne da bi bilo s tem zvezano kako tlačenje drugih narodov. O poljskem vprašanju kakor tudi o jugoslovanskem vprašanju se sedaj, ko šele dozoreva odločitev in teritorialne razmere še niso ustaljene, se ne more reči nič gotovega.

Tudi v vprašanju gospodarskega zblizanja med našo monarhijo in nemško državo se drže zahteve srednje poti. Da se za daljši čas more zagotoviti gospodarska zveza, kakor jo imenuje program, se morajo tudi podaljšati roki za urejevanje gospodarskih odnošajev med Avstrijo Ogrsko. Carlska in trgovinska zveza monarhije z nemško državo je veliki končni smoter, kateremu naj bi se bližali korakoma. Hočemo prehodov, ne pa skokov. Kot posebno važno — in to odgovarja splošnemu mnenju — se poudarja, da naj bi

bila trgovinska politika napram tretjim državam enaka in skupna. Poudarja se tudi potreba, da naj bi se promet na tujih trgih uredil po medsebojnem sporazumu in se tudi gospodarski slabejšemu delu dala potrebna zagotovitev razpečavanja.

Poslanci mislijo, kar je samoobsebi umljivo, da se vrne ustavno življenje v Avstriji in se zopet prične parlamentarno delovanje, ki ga ne more pogrešati niti zakonodajna niti kontrola državne uprave, zlasti na finančnem polju. Naša država se pač res ne odlikuje s tem, da je edina med vojujočimi se državami, kjer je bil parlament popolnoma obustavljen. Da pa je ob sedaj veljavnem poslovniku redno parlamentarno delovanje izključeno in da bi se morala zopet vrniti stara razoranost in bi se prav tako zopet ne znali pomagati, je jasno. Zato je umljiva zahteva po izpremembi poslovnika. Ker ne pripadamo tistim, ki so sodelovali pri sestavi in dogovoru programa, so mi točke, ki zahtevajo izpremembo ustave v potrebnih stvareh, ravno tako jasne, kot one, ki zahtevajo razširjenje avtonomije dežela. Ali in v koliki meri je to poslednje mogoče, če naj državni stroj ostane trden in močan; ali ne bo morda nasprotno reforma državne uprave, ki se želi v programu, kakor se je zahtevalo vedno pri vseh zakonitih načrtih in njihovih utemeljevanjih, pri vseh posvetovanjih in v vsej o tej stvari obstoječi veliki literaturi, zahtevala naravnost reforme avtonomije dežela v skrčevalnem smislu, naj ostane zadaj nerešeno. Pravi se, da se da ta stavek razumeti tudi tako, da je v njem mesta tudi za znano zahtevo narodnostne avtonomije. Posebnost deželskih skupin in celo kronovin je tako izrazita, da se z eno samo formulo gotovo ne more zadostiti vsem.

Program ima vkljub svoji splošni in ne vedno jasni sestavi veliko vrednost, da predvsem avstrijske Nemce, potem pa tudi druge narode in prav posebej za pravico in odločitev poklicana mesta v državi seznanja z dejstvom, da imajo avstrijski Nemci svoje zahteve in da hočejo pri tem v enaki meri varovati pravice nemškega naroda kot pravice avstrijske države same. Potrebni pravičnosti iz tega prihajajo sami. Načelo pravičnosti in poštenosti so Nemci imeli vedno in je izjavljajo tudi napram drugim narodom, ki so združeni z njimi v trdni državni zvezi. Da pa mora napram razmeram pred vojno nastopiti temeljita izprememba, da dobi avstrijska država svojo polno moč in svoj polni ugled ter da bo mogla ustvarjati in vzdrževati blaginjo svojih državljanov, ni nikakršnega dvoma. Može, ki se v svojem času vrnejo iz strelskih jarkov, bodo prvi, ki bodo na podlagi svojih izkušenj zahtevali prenosovanje države in bi bili temeljito razočarani, če bi ostalo vse kakor je bilo. Z resno odločnostjo bodo tudi zahtevali pravico svobodnega in samostojnega delovanja moža v okviru trdnega državnega reda in po urejenih strugah se pretakajočega gospodarskega življenja. Tako govorijo sedaj oni, ki se trajno ali začasno vračajo, in tako se čuje tudi iz izrazov, ki tudi drugače prihajajo s fronte v zaledje.

Ministrska kriza v Italiji?

Razpoloženje v Italiji, kakor vse kaže, nikakor ni več tako ugodno za vojno, kakor je bilo tedaj, ko se je Italija odločila za boj proti svoji dolgoletni zaveznici, dasiravno je bilo tudi že v tedanjem razpoloženju marsikaj narejenega, marsikaj umetnega. Niso pa najbrž te izpremembe toliko krivi neuspehi italijanskega orožja, kot pa vedno naraščajoča gospodarska depresija v deželi, ki vzbuja v najširših italijanskih krogih bridko zavest, da se je Italija zapletla v zgrešeno pustolovstvo, ki jo mora dovesti do popolnega gospodarskega poloma in to v doglednem času. Krivdo na teh skrajno neugodno se razvijajočih razmerah pripisuje splošnost seveda vladi in zato je tudi umljivo, da se v Italiji že precej glasno govori o bližajoči se ministrijski krizi, pri čemer pa se poudarja, da bi kralj za vsako ceno rad preprečil odstop Salandre.

Da govorice o grozeči krizi niso popolnoma neosnovane potrjuje naslednje poročilo c. kr. korespondenčnega urada iz Lugana (»Tagespost« 5. febr.), ki pravi: Ministrijski predsednik Salandra je še enkrat govoril v turinskem umetniškem društvu. Senator Ferrero di Cambiano je imel nagovor, v katerem je izražal zaupanje Turincev vladi. Italija da doseže svoj zaželeni smoter in mir da se ne sklepe, dokler si Italija ne zasigura alpske meje ter gospodstva nad eno ali drugo obalo Adrije in italijanska armada ne dospe v Trident in Trst kot zmagovalna osvoboditeljica (!?).

Ministrski predsednik Salandra je odgovoril, da mu je težko s primernimi besedami odgovoriti na ta plemeniti nagovor. Tudi on da služi idealu v vojni in miru veliki, slavni in bogati Italiji. Predvsem svetuje turinjskim političnim faktorjem, naj ostanejo edini in močni in danes podpirajo vla-

do, da se, če bi bilo treba, sedanja vlada domestri z drugo. Boj izčrpa moči in mogel bi nastopiti trenutek, ko bi se vlada morala umekniti.

Te besede pač dovolj jasno kažejo, da je Salandra že zelo izmučena in izčrpana težka služba idealu v vojni in miru velike, slavne in bogate Italije in da si želi pokoja. Ker bi šel zunaj menda tudi Barzilai, minister za nas, »neodrešence«, nam je skoraj žal, da ne bomo videli tedaj tega velikega proroka naše »svobode« v pozlačenem ministrijskem fraku na čelu one italijanske armade, ki »pride v Trident in Trst kot zmagovalna naša osvoboditeljica.« V današnjih resnih časih je pač res dobro, da se človek kedaj tudi nekoliko nasmeje.

Nemško-romunski odnošaji.

Petkova večerna »Neue Freie Presse« priobčuje naslednji, 3. februarja datirani dopis iz Bukarešte, ki pravi:

»Politique« objavlja pogovor s konservativnim politikom in bivšim bukeškim županom knezom Gregorijem Cantacuzenom, ki se je vrnil s potovanja v Nemčijo, kamor je potoval iz zdravstvenih razlogov in kjer je imel priliko, da je govoril z nemškim državnim podtajnikom Zimmermannom in proučeval vojaško organizacijo Nemčije.

O svojem razgovoru s Zimmermannom pravi Cantacuzene, da je mogel ugotoviti obžalovanje, ki ga je čutil Zimmermann zaradi ohladitve odnošajev med Nemčijo in Romunsko, ki so bili vedno prijateljski. — Nismo mi odgovorni za oblake, — je dejal Zimmermann, — ki mračne prijateljstvo med obema državama. Nemčija je storila vse, da odstrani nesoglasja in dosede zblizanje. Gotovo Nemčija ne trpi največ zaradi tega nesporazumljenja.

Državni podtajnik je izražal svoje začudenje, da v Romunski ne poznajo moči organizacije Nemčije. Zato da se veseli vedno, če prihajajo Romuni, da se orijentirajo. Prizadeva si, da bi celo tudi takim med njimi, ki so nasprotni Nemčiji, dal dostop k vsemu, kar bi moglo biti povod, da bi dobili pravi vtisk o Nemčiji.

Zimmermann je govoril tudi Filipesku, ki je leta 1914 napravil nanj vtisk, da je resnoben duh.

Pripovedujejo mi od vseh strani, — je dejal državni podtajnik, — da je vihrav, toda odkrit mož. Če hoče odkritosrčno služiti svoji deželi, naj pride semkaj in vidi, da imamo dovolj volakov, da vzdržimo vojno še veliko let in da ne pomremo lakote. Dovolimo mu, da si ogleda vse, da tako spozna resnico.

Cantacuzene navaja potem podrobnosti o nemški vojni organizaciji in združuje svoje vtiske v naslednje besede:

— Ob tako mogočni organizaciji, ki predvideva vse in ničesar ne prepušča slučaju, ni mogoče premagati Nemčije niti militarično niti gospodarski.

Ententa in Črnogora.

Kakor je znano, sta za Črnogoro podpisala pogodbo za izvedbo odložitve orožja črnogorske armade general Jovo Bećir in major Lompar. Vojni poročevalci nekega dunajskega lista je nato govoril z generalom Bećirjem, ki je bil videti zelo potr in je poročevalca sprejel z besedami:

ahajski knezi, dokler se ni povrnil Odisej, ki je po padu Troje begal po Sredozemskem morju ter je s pomočjo boginje Atene razgnal snubilce zveste mu Penelope.

Rešnica je, da nas je ententa pustila na cedilu. Poslala nam ni niti modernjšega orožja niti dovolj municije, da niti kruha za naše vojake, toda Črnogorec zna umirati za svojo domovino.

Povem naj vam samo primer. Imeli smo slabo leto. Obdelalo se je malo, ker so bili skoraj vsi moški na bojišču, in tudi drugače je bila letina slaba. Naši ljudje so ponžili vse, kar so imeli, in tudi država ni imela ničesar. Tako je prišlo, da so bili moji vojaki lanskega oktobra enoindvajset dni brez kruha. Novembra je bilo nekoliko bolje, decembra pa še slabše, in vključno temu niso moji vojaki nikdar gojrnjali. Ni bilo niti enega slučajja nepokorščine ali celo upora. Nobena armada na svetu ni pretrpela toliko, kot so pretrpeli naši vojaki, in vendar je bil pripravljen vsak Črnogorec, da vzdrži do zadnjega dihljaja.

Na poročevalcevo pripombo, da je ententa vendar morala pošiljati kaj, ker je videl pri vojaki, ki so se vračali iz Podgorice, vse mogoče francoske in angleške uniforme, je odgovoril general:

— Ničesar nam niso dali. Kar ste videli, so stare gasilske uniforme in druge fantastične, izločene obleke, ki so nam jih poslali Francozi namesto zaprosenih modernih uniform. Posamezne angleške uniforme ste pač videli pri naših ljudeh, ki so se vrnili iz Amerike in so jih na potu dobili v kakšnem kanadskem vojaškem taborišču.

Naša nesreča je bila, da smo popolnoma nepripravljeni pričeli vojno in smo se morali tako vojevati celih osemnajst mesecev. Nahajali smo se v težavnem položaju. Ko bi se ne bili udeležili vojne, bi nam bila pretita nevarnost, da bi nas bila pomandrala ententa, še bolj pa, da bi bila v deželi izbruhnila revolucija, kajti vedeti morate, da so Srbi velikosrbsko propagando zanesli tudi v Črnogoro in zastrupili del našega naroda. Vedeli smo, da je Srbija ob izbruhu vojne mislila na to, da bi uničila Črnogoro, da bi mogla izvesti združenje vseh Srbov pod Srbijo, toda vključno vsemu temu nam ni preostajalo drugo, kot da se udeležimo vojne. Jaz sem bil prve tri mesece po začetku vojne dodeljen srbskemu glavnemu stanu, ko sem pa videl vedno jasneje, kaj namerala Srbija, sem se vrnil v Črnogoro, kajti nisem več mogel gledati te igre.

Na vprašanje, ali more reči, zakaj je kralj Nikola zapustil deželo, je dejal general:

— Vprašujete me nekaj, na kar je odgovor zelo težak. Bil sem ves čas na bojišču in sem se vrnil šele, ko me je poklicala vlada, da vodim pravkar končana pogajanja. Ne vem torej, kaj se je zgodilo zadnji čas. Mislim pa, da se je kralj bal za svoje življenje in da je zato odšel iz dežele. Rekel sem vam že, da se je s strani Srbije že dolgo rovalo pri nas, in sedaj so Srbi izrabili padec Lovčena, za še večje hujkanje proti našemu kralju in naši dinastiji. Končno naše ljudstvo še ni napredovalo tako daleč in zato je laglje dostopno najrazličnejšim agitacijam.

General Bećir je izrekel potem bojazen, da v deželi izbruhne lakota, ker v vsej deželi ni skoraj nikakršnih živil več.

Otok Krf in njegova nevtralnost

Otok Krf, ki so ga zasedle francoske čete za nastanjenost ostankov srbske vojske, je eden največjih Jonskih otokov, ki leži Epirski obali nasproti. V Homerovi dobi se je imenoval ta otok »Itaka«, domovina Odiseja in Telemaha. Tudi tedaj so se mudili na otoku nepovabljeni gostje,

Otok sam šteje 719 kvadratnih kilometrov in nad 100.000 grških prebivalcev. To je večinoma gričasta zemlja, bogata na virih, zasajena z oljkami in vinogradi in z jako blago klimo. Zato je bilo tudi cesarju Viljemu v navado, da je vsake spomladi, če je bilo le možno, obiskaval svoj tamošnji dvorec »Achilleon«, ki ga je dala svoječasno zgraditi naša blagopokojna cesarica Elizabeta.

Po osvobojenju iz turškega gospodstva je prišel otok Krf z ostalimi Jonskimi otoki pod angleško gospodstvo. Leta 1863 so ga odstopili kraljevini Grški in so ga vevlasti skupno z drugimi Jonskimi otoki nevtralizirali. Leta 1864 pa so trajno nevtralnost omejili samo na otoka Krf in Pakso. Ob tej priliki se je morala Grška obvezati, da na omenjenima otokoma in njihju vodah ne bo držala ne čet, ne vojnihi ladij, razun neobhodno potrebnih za redarstveno in finančno službo.

Zasedenje Krfa pomenja torej na vsak način težko kršenje mednarodnega prava, celo hujše, nego so vsa francoska in angleška nasilja na Egejskih otokih in v Makedoniji. Dočim sta namreč Solun in vsa Grška samo nevtralnemu ozemlju, gre na Krku za nevtralizirano ozemlje, ki so mu namreč vevlasti stali same zagotovile nevtralnost. Navadna nevtralnost kake države obstoji v začasnem stanju, ki nastaja začetkom vojne in ki na koncu vojne zopet nehuje. Tako so n. pr. danes Grška, Danska in Švedska nevtralne dežele. Nevtralnost nevtralizirane države pa obstoji v trajni nedotakljivosti nje ozemlja. V povračilo pa se mora taka država obvezati, da se bo nasproti drugim državam vedla mirno in v slučaju vojne povsem nepristransko. V tem položaju se nahajate Svica in Belgija. Vendar pa je s stališča mednarodnega prava med nemškimi vstopom v Belgijo in francoskim zasedenjem velika razlika. Nemški vohod je prišel iz silobrana — a to pravico priznava toliko mednarodno pravo, kolikor tudi kazensko pravo. Belgija je pak — kakor se je to pozneje moglo dokazati — to pravico nedotakljivosti izgubila s tem, da je odkrito stopila na stran naših sovražnikov!

Zasedenje Krfa po Francozihi je pa na vsak način kršenje mednarodnega prava, ker tu ni bilo ne neizogibno nujne sile, niti ni Grška kršila obveze ki jih je svoječasno prevzela glede tega nevtraliziranega ozemlja.

Gospodarski položaj Italije.

Po soglasni sodbi vseh gospodarskih politikov, ki bi mogla Italija — da je ostala nevtralna — ne samo urediti svoje finance, marveč tudi zagotoviti velike koristi svojemu narodnemu imetju.

Tako pa se današnji gospodarski položaj kaže najneupolnejši — morda najslabši med vsemi deželami Evrope. Dočim n. pr. centralni vlasti denar, ki ga trošite za vojno, malo ne vsega ohranjate v deželi; dočim Anglija in Francija vključno mnogim dobavam za inozemstva, morete vsaj nekaj producirati v deželi sami; pa se Italija nahaja v obupnem položaju, da mora ne le vse surovine, potrebne za vojno, dobavljati iz inozemstva, marveč je tudi glede vseh drugih potreb popolnoma navezana na dovoz iz inozemstva.

Naravno je torej, da bo gospodarski položaj Italije postajal tem slabši, čim dalje bo trajala vojna.

Ko je v maju leta 1915 Italija napravila tisti velik, sicer od podrobnosti pripravljeni »salto mortale«, je bila pripravljena na vojno, ki bi trajala štiri mesece, kar izrečno naglasja prof. Voltolini v »Berliner Tagblattu«, priča je torej to iz Italije same. Za ta čas je imela pripravljene moštva, materiala in — denarja! Seveda so bile premise, ki so bile Italiji v podlago za nje račune, povsem krive in zgrešene. Največji del krivde na tem nosita bivša italijanska vojaška atašeja na Dunaju in v Berlinu. Ta dva sta zadržala v svojih poročilih, da ste centralni vlasti po vojni z entento že tako oslabil, da mora pristop Italije k svetovni vojni na strani entente že sam po sebi najkasneje do jeseni 1915 provzročiti njiju sesulo.

Rimski kabinet je veroval tem zadržkom, zgradil svoje račune na njih podlagi in je pognal Italijo v plamen, v katerem si

žge sedaj prste — militarično, politično in gospodarsko! Mislili so na izprehod v Trst, Trentin in — še dalje, ali dogodki so se v resnici razvili ravno v nasprotni smeri, nego sta napovedovala italijanska vojaška atašeja. Ne le, da Italijani po osemmesnem vojevanju niso niti za korak napredovali, ampak je tudi vsesкупni položaj vsled finančnih neprilic postal za Italijo tako nepovoljen, da je postaja v njem nevaren sovražnik — v notranjosti, ki bo, čim dalje bo trajala vojna, tem usodnejše učinkoval na narod.

Sedaj apelira Italija — za tretje vojno posojilo — na požrtvovalnost tega izmoženega naroda. Razmere pa nudijo v resnici tako le sliko:

Papirji prejšnjih vojnih posojil iz januarja in junija l. 1915 počivajo po večjem delu še vedno v blagajnah bank, milijarde italijanskih blagajniških nakazil — po velikem delu z usodno klavzulo »plačljivo v zlatu v inozemstvu« — so poplavile dežele entente, nevtralnemu Evropo in Ameriko. Italijanska valuta je za več nego 30 od sto manj vredna, po vsej deželi je nastala strašna draginja, a industrija hoče zapreti svoje tovarne radi pomanjkanja oglja.

Vzlic vsemu temu pa išče Italija novega velikega posojila, ki ga Luigi Luzzatti imenuje »posojilo zmage«, ne meneč se za to, da je Salandra že posojilo od junija tako imenoval in da je zmaga — izostala! To snubljenje se izvaja tako, da je vsem državnim papirjem v tej ali drugi formi dovoljena konverzija v novo 5% posojilo. Potem je odrejeno lombardiranje vseh trgovskih in industrijskih papirjev vse do 95% kurzne vrednosti, kar pa bo imelo slab uspeh z ozirom na nizko stanje kurzov vseh italijanskih vrednostnih papirjev.

Uradnikom in delavcem hočejo dati predjume za podpisovanje vojnega posojila, istotako gospodarski odbori svojim članom. Vsak poštni urad je postal podružnica banke. Ne le da se more tam podpisovati posojilo, marveč se prodajajo tudi definitivne obveznice posojila.

Po vseh teh odredbah utegne vlada nabrati eno milijardo kot skupen rezultat posojila, ali pa priče s tem državi »prago novega denarja« — to je drugo vprašanje. Posebno od kmečkega prebivalstva je pričakovati le bore malo. Italijanski kmet vlaga svoj denar največ v zemljo, ali v blago. Če pa hoče izposojati v gotovini, pa dobiva od svojih rojakov 10 odstotne obresti ob realnem jamstvu. Potem pa naj bi posodil državi po pet od sto! Skritih kapitaljev — kakor jih je še na Francoskem — v Italiji sploh ni.

Značilno je tudi, da so banke prevzele samo 500 milijonov in da se je milanska hranilnica — ta najboljša denarna rezerva Italije — zadovoljila s podpisom 50 milijonov, od katerih pa je 50 milijonov papirjev, ki jih zameni.

Glavni vzrok, da se občinstvo vzdržuje velikih podpisov, je v rapidnem naraščanju vseh cen. Pšenica se je n. pr. od normalne cene 27 lir po zadnji žetvi, do konca decembra povzdignila na 50 lir; tako, da je vlada odredila potem normalno maksimalno ceno 42 lir. Ali ta odredba je prišla — prekasno, ker je domača pšenica že blizu vsa razprodana in se mora nadaljna potreba pokrivati z uvozom argentinskega žita, na katerega cene pa ima vlada istotako malo vpliva kakor na one oglja. Te pa so dosegle naravnost nezasišane višine. Samo par primerov. Cardiffsko oglje je poskočilo od normalne cene 40 lir na 200 lir za tono, a Garesfildcock od 43 na 290 lir! Te cene oglja seveda vplivajo na vso produkcijo dežele in obupne izjave italijanskih gospodarskih politikov dokazujejo jasno, kako daleč že sega danes gospodarska beda v Italiji.

Italijanski narod, ki ga polagoma tirajo v obup, naj se zahvali svojim »classi dirigenti« za vso to bedo, ki sta mu jo donesla izdajstvo in vojna!

Nemško letalstvo.

Nemško letalo z oficirskim namestnikom in pilotom na krovu se je moralo v francoskih črtah spustiti na tla, ker je po večernem blodenju v megli popolnoma izgubilo orijentacijo. Po pojasnili oficirja, ki je ujel oba nemška avijatika in razpravljal z njim o organizaciji nemškega letalstva, je priobčil »Temps« opis sedanjega stanja nemškega vojaškega letalstva.

Glasom teh poročil so poleti na nemški fronti sedaj mnogo redkeji kakor poprej,

ker ni potrebe za pogostejše polete. Lega francoskih postojank je natančno znana in dognana na podlagi fotografskih posnetkov. Zato že zadostuje, da se le včasih dvigne kako letalo, da konstatira, ali so bile izvršene kake izpremembe. Domnevanje Francozov, da se pojavlja pomanjkanje sredstev, je popolnoma napačno. Rekrutiranje pilotov se vrši čisto enostavno, ker prihajajo neprestano nove prošnje. Pripuščeni pa so le ljudje pod 28 let. Oni, ki po preteku par tednov ne pokažejo dovolj sposobnosti za letalstvo, so prestavljeni k četam. Vendar pa jih je vedno dovolj, ki so jako talentirani in ti se izobrazujejo potem v letalskih šolah. Eni se podučujejo v poizvedovalni službi, drugi v vodstvu letal, tretji v službovanju pri strojnih puškah. Moštvo bojnih letal se rekrutira sicer izključno iz prostovoljcev.

Kakovost aparatov je izvrstna. Tekom pol leta je bilo pri brodivoj imenovanega oficirja izmenjanih le šest letal. Takozvane »globe« so Nemci opustili, ker so se dvokrovniki izkazali kot boljši. Najmodernejše letalo je »Fokker«, konstrukcija nekega Nizozemca, ki je delal dolgo v Johannishalu. Aparat, ki se ga sme le malo obtežiti, je oborožen s strojno puško. Ta letala se izdelujejo v mestu Schweinigen, kamor se je podal Nizozemec Fokker par mesecev pred izbruhom vojne. Prvi poizkusi so se slabo izkazali, toda v zadnjem času se je povzpela konstrukcija do take višine, da so došla naročila vojneega ministrstva. Fokker je enokrovnik z motorjem 80—100 konjskih sil in napravi lahko 160 km na uro. Oborožen je z eno strojno puško. Vsako letalo brodivojce obstoja iz 6 letal in dveh rezervnih letal. Moštvo obstoja iz 8 pilotov, 8—9 opazovalcev in 3 mehanikov. K temu je prileti še voditelj dodeljenih avtomobilov. Vrhovni poveljnik letalstva je letalski nadzornik v Berlinu. Največja važnost se polaga na fotografiranje. Osem poklicnih fotografov izvršuje pri vsakem brodivoj letal povečanje posnetkov. Vsako letalo ima camero, koje posebna konstrukcija omogočuje jasne in točne posnetke tudi iz višin do 3.500 m. Oboroženje letal je zelo različno in se ravna po dimenzijah in hitrosti dotičnega letala.

Novoletno slavlje v Atenah.

Z velikim cerkvenim in vojaškim sijajem so v Atenah praznovali pravoslavno novo leto. Z ozirom na izreden položaj te dežele v sedanji vojni, so dogodki na tak praznik zanimivi tudi za nas. Atenski poročevalec »Stampe« objavlja sledeči opis praznovanja novega leta v Atenah, datiran dne 13. januarja 1916.

Kralji, pravi opis, je kakor vsa njegova rodbina, jako priljubljen v Atenah. Večkrat se vozijo člani dinastije po mestu v odprtem vozu, še večkrat v avtomobilu, okrašenem z zastavicami, čisto tudi peš, sam brez spremstva, povsod spoštljivo pozdravljani. Toda nekaj časa ima policija skrbni in ukrepa odredbe, na katere ji poprej ni bilo treba misliti. Kakor sem izvedel, se zgodi to tudi danes v katedrali, kjer se bo vršil slovesen obred, ki se ga udeležijo kralj in kamor bo pripuščeno le malo občinstva. Meni je preskrbel prostor pol grški kolega. Atenska katedrala je majhna, a bogata na marmorju in mozaikih. Ko sem vstopil, je bila še prazna. Videl sem le par redarjev, ki so opazovali vstopajoče in par služabnikov, ki so opravljali zadnja opravila. Novi policijski polkovnik vstopi v veliki uniformi, gre po vsej cerkvi in ukazuje. Nato pridejo pevci, spremljani od policijskega stotnika, ki jim odkaze prostore. Na gornje tribune to leto ne sme nihče stopiti. Kraljevi rodbini, članom vlade in tujim poslanikom je pripravljen del sredine cerkvene ladje. Prvi, ki vstopi v veliki uniformi, je francoski vojaški ataše s soprogom. Oba obstaneta, kakor sploh vsi povabljeni na eni strani obeh pozlačenih stolov, ki sta pripravljena za kralja in kraljico. Sicer ni od gostov nihče navzoč, kakor mornariški ataše in oba vojaška atašeja Nemčije. Vsi so v veliki, elegantni uniformi. Ko se približajo francoskemu vojaškemu atašeju in njegovi soprogi, pozdravijo z lahkim poklonom. Dočim se tu pod cerkveno kupolo spoštljivo in uljudno pozdravljajo, se bijejo armade, ki jih zastopajo, na življenje in smrt na kopnem, na morju in v zraku! Nato pride skupina turškega poslanstva, ki se postavi poleg Nemcev. Polagoma pridejo ostali vojaški atašeji in pooblaščen-

ni poslaniki: tu v sijajni beli uniformi nemški in avstrijski poslanik, tu italijanski v temni uniformi, bleščeči se od zlata.

Zanimivo je gledati tu v sijaju številnih uniform se nahajajoče poslanike obeh skupin, kako mirno gledajo predse, dočim divja vendar v njihovih deželah vojna in ko se vendar navadne dni tu v Atenah medsebojno nadzirajo in diplomatsko bujujejo. Ob 10 se zaslišijo zvoki kraljeve himne s trga in vzkliki naroda: Zito basileus! Živel kralj! Sedaj prihaja, z njim plavalasa kraljica, princi in princezine. Pred njegovo svetostjo metropolitom kralj obstane. Metropolit poje z dostojanstvenim glasom: Slava in čast kralju Konstantinu, slava njegovemu narodu in armadi. Kralj pazljivo posluša. Kdo ve, kake misli vzbujajo v njem te besede v tem težavnem trenutku grške zgodovine. Kraljica niti ne odmakne pogleda od metropolita. Toda četudi ne bi hotela, bi vendar morala videti nemške uniforme tu poleg nje, one, ki so enake uniformam njenega brata in stričnikov, pod katerih poveljstvom se bijejo krvave bitke.

Kralj se ozre dva- ali trikrat na tuje pooblaščenke, najprej na one na njegovi levi, angleškega, italijanskega, francoskega in srbskega poslanika, potem na one na drugi strani, kjer se blešče uniforme Nemčije, Avstrije, Bolgarske in Turčije. Bo-li njega in Grško tudi v novem letu, ki se prične danes, vezalo prijateljstvo z obema skupinama? Bo-li morda sovražnik enih, ali drugih? Nemo stoji v cerkveni ladji. Metropolit obnovi svoj klic: Slava kralju, njegovemu narodu in njegovi armadi!.....

Naši socialni demokrati.

Pridruženje poljskih socialnih demokratov k narodnemu združenju je dobilo slednjič odziva tudi iz vrst naših slovenskih socialnih demokratov. In sicer se je oglašil g. Petejan, torej eden podčastnikov v stranki, s polemiko proti — »Edinosti!« Že s tem bo menda našim čitateljem dovolj povedano, da vedo, v kakem tonu odzveneva stvar iz Petejanovega peresa v tukašnji »Lavoratore«. Mi smo se klanjali poljski socialni demokraciji — kakor prej češki —, ker se ob velikih dogodkih zaveda svoje dolžnosti napram narodni skupnosti, ker je tako lepo posvedočila svojo ljubezen in zvestobo do naroda, s tem, da se je v zgodovinskoznanih trenutkih — pozabivši na vse drugo, kar jo loči od drugih narodnih skupin — znala tako krepko povzdigniti nad strankarsko tesnoprčnost ter se povzpeli na višino branika obstanka, bodočnosti in napredka svojega naroda. Mi smo hvallili, g. Petejan pa — polemizira proti nam! Piše tako-le:

»Sklep, ki ga je ravnokar storila stranka poljskih socialistov v Avstriji, da vstopi v poljski klub, je dal »Edinosti« vnovič povoda, da zahteva od nas naj povemo, kako misli stranka južnoslovenskih socialnih demokratov v Avstriji o vedenju čeških in poljskih socialnih demokratov v narodnem pogledu. Se več: vprašuje nas, da-li smo tudi mi na višini narodne situacije kakor so naši češki in poljski sodrugi, da bi umeli, da je narodno edinstvo nad vsemi drugimi stvarmi. Odgovorjajoč na to vprašanje nočem prejdiciirati bodočih sklepov naše eksekutive ali našega kongresa. Le svoje osebno mnenje hočem izraziti v »Lavoratore« v stvari neprestanih vprašanj, ki jih stavlja »Edinost« naši stranki. Pred vsem moram poudariti, da so politične razmere v slovenskem narodu različne od onih Čehov in Poljakov. In potem bi bila morala »Edinost«, preden se je obrnila do naše stranke, nasloviti tako vprašanje na liberalno in klerikalno stranko, posebno na to poslednjega, ki ima večino naroda za seboj in ki ima v svojem parlamentarnem klubu skoro vse slovenske in hrvaške poslance. Posledica temu je, da imajo druge stranke, vstevši našo, le neznatno politično moč za uveljavljanje svojih nazorov. Zato je kolikortoliko smešno, ako se naša stranka pozivlja, naj se pridruži drugim, ko niti med narodno in klerikalno stranko ni take zveze!«

Nadaljina izvajanja g. Petejana je cenzura zaslega v naše resnično in odkritosrčno obžalovanje. No, tudi tega, kar je dopustila na mizo javnosti, je že toliko, da moremo slediti mislim g. Petejana, predstavljati si stališče njegovo ob tem perečem vprašanju in razumeti, kako

kir previdno molčal in hvallil Boga in vse svetnike, dasiravno se drugače ni dosti menil zanje, da se je na tak lep način, ne da bi se bilo zanj treba bati kakih posledic, rešil človeka, ki bi mu bil znal sčasoma postati v resnici nevaren.

Prav tako, kakor ona lepa trojica, niso tudi Maurice, Leontina in Karel dvomili niti trenutka, da je bil utopljenec Leonida. Za Leontino je bilo tako končno rešeno vprašanje neodvisnosti od človeka, ki jo je mučil vse njeno življenje. Vendar pa je bilo mlado dekle tako dobrega srca, da je tudi za tem človekom potočila nekaj sozalnih solz in dejala Maurice:

— Marsikatero bridko uro mi je prizadel v mojem življenju in dobrega nisem imela nikdar pri njem. Vendar pa sem ga leta in leta smatrala za svojega očeta in srce me boli, da je nesrečnež končal tako žalostno. Bog mu bodi milostljiv!

Maurice in Karel sta se pa vendar hotela na lastne oči prepričati o resničnosti svoje domneve in šla sta še istega dne v osrednjo mrtvašnico, kjer je bilo razpoloženo truplo na ogled, da bi je morda spoznal kdo.

(Dalje.)

PODLISTEK

GREŠNICE.

Roman. — Francoski spisatelj Xavier de Montépi

— Da, ker vi želite tako.
— In vi dovoljujete tudi meni, da storim tako?
— Dovoljujem vam.
— Hvala vam na tej dvojni žrtvi, dragi moj prijatelj! Hvala vam iz vse moje duše! In pokaživa mu takoj najino samozatajevanje in ljubezen do bližnjega. Pojdimo pogledat, če morda niso posledice vaše prejšnje razsrjenosti težje, ko ste pa mislil sam.
— Pojdimo, kamor želite vi, predraga moja... Vsaka vaša želja mi je ukaz.
Maurice in Leontina sta zapustila sobo v prvem nadstropju in sta v spremstvu Karla, Tircisa in Brankadorke krenila proti oni gredici na vrtu, kamor je lopnil Leonida.
Leonida je izginil.
Videl se je popolnoma dobro na tleh,

kje je ležal. Toda na tri ali štiri kose zlomljena pipa je bilo vse, kar je ostalo za njim. Stopinje, ki jih je v neenaki razdalji bilo videti v vlažni zemlji, so kazale, da je Leonida po kratki omotici zopet vstal in krenil proti vrtnim vratom, ki so vodila na ulico.
Nihče ni šel za njim.

Tri dni pozneje se je vršil naslednji pogovor med gospo Brankador in častivrednim gospodom Galimandom, očetom srečne Pamele, kateri je gospod de Vaunoy, ves navdušen vsled njenih dražesti, prinesel najraznovrstnejše dragocenosti in indijske šale, pri čemur pa je šlo tudi za majhno palačico, dva krasna konjica in voz, kar je moralo priti vsak čas, kakor sta trdno pričakovala oče in hči.

— Aj, aj, aj! Ljuba gospa Brankador! — je dejal Galimand, — vi ne veste...
— Česa ne vem?
— Leonida...
— No?
— Zdi se, da je vendarle res, da si je uboga para zlomil svojo pipo.
— Kaj pravite?
— Stavil bi, pravim, dve trdo kuhani

jaici proti sto tolarjem v srebru, da je zapotalo pri njem.

— Odkod slutite to?
— Ker se od onega dogodka v Neuillyju ni nič več čulo o njem.

— Ah kaj!
— Res je tako! Odtlej ga niso videli več v njegovem stanovanju, tudi ne v tobakarni, kamor je običajno pogostoma zahajal. Če se le ni dal odvesti po kakih fini dani ali po kakih trgovki z morskimi ribami en gros, čemur bi se pa zelo čudil. Najbrž je ugasnil svojo luč.

— Na moč vero! Tem slabše zanj. Bil je nesramen malopridnež.

— Dobra moja gospa Brankadorjeva, prav imate.

Dan pozneje, ko sta se Brankadorka in Galimand pogovarjala tako med seboj o svojem nekdanjem tovarišu, se je stvar že začela jasiti. Pariški časopisi so namreč med »Raznimi stvarmi« objavili neko vest, ki se ni mogla nanašati na drugega kot na Leonida, za kar so seveda vedeli predvsem le njegovi nekdanji tovariši in pa one osebe, ki so zadnji čas imele opraviti z njim.
Vest se je glasila:

silno — neprijetno so mu to pot češki in poljski zgledi.

Imamo torej vendar zadostno podlage za nekoliko odgovorov. Ker mu nečemo podkati malim fidem, si moramo misliti, da g. Petijan nima jasne koncepcije o važnosti in namenu akcije za narodno zedinjenje pri Čehih in Poljaki, in zato tudi ne o razlogih, ki so poljske socijalno-demokratske poslanke sklonili, da so se tudi oni pridružili narodni falangi. Kajti, da je g. Petijan razumel, ne bi bil prišel s ponesrečenim izgovorom, na, rekli bi, politično etiketo, češ: to ni naša naloga ne naša dolžnost, ker nismo ne močna, ne vodilna stranka v parlamentu!

Ne, ne, g. Petijan; tu ne gre — kakor bi hoteli vi predstavljati stvar — le za kako združjenje parlamentarnih strank; gre marveč za zedinjenje naroda, za koncentracijo narodnih sil in organizacij, parlamentarnih in pa izvenparlamentarnih. Gre za to, da se za namene, ki se tičejo interesov vsega naroda brez ozira na politično in socijalno diferenciranje, in ki zato morajo biti tudi vsem skupni, ustvari skupen eksperimentalni in reprezentativni organ, pri katerem bodo udeležene vse struje naroda, in sicer ne samo napram vladi in parlamentarnim strankam, marveč pred vsem vnanjim svetom. Preko strankarskih organizacij naj se zedinijo vsi narod v obrambo skupnih interesov, ko se bodo reševali problemi, s katerimi je spojena njegova bodočnost!

Za to gre! Zato je vsem strankarskim organizacijam, brez ozira na okolnost, koliko poslancev imajo v parlamentu, čim jim sledi gotov odlomek naroda, v narodno dolžnost, da store tako, kakor so storili češki in poljski socijalni demokrati. Saj sicer se ravno poljski socijalni demokrati ne bi bili pridružili narodnemu zedinjenju, ker so tudi njih poslanci v centralnem parlamentu le majhna skupina!

Le za stranko, ki nima ne poslancev in tudi ne nobene zaslombe v narodu, bi veljal izgovor, s katerim tako nesrečno operira g. Petijan. Tega menda vendar ni hotel, da bi ponižal svojo stranko z vzbujanjem domneve, da je med narodom — brez pristašev!!

Ne gre za to, spoštovani g. Petijan, da bi stranke le za las odnehale od svojih načel in svojih političnih, socijalnih, kulturnih in gospodarskih programov, marveč za to, da bo narod nastopal kot enota v stvarih, ki so vzvišene nad vse stranke in morajo biti po svoji važnosti za ves narod vez, ki naj spaja vse stranke za skupno delo.

Se nekaj! Ker nas že g. Petijan opozarja na »klerikalno stranko« kot glavno parlamentarno zastopnico naroda, menimo, da bi moral, ako res zasleduje naš list, vedeti, da se tozadevno ravno mi zopet in zopet obračamo do te stranke z apeli, naj ona poprime inicijativo za akcijo v dosegu, tu gori označenega narodnega zedinjenja.

Odgovorili smo g. Petijanu nekoliko obširneje. Ne le radi njega, marveč radi njegove stranke, ker si ne moremo misliti, da bi preko nekaterih nje vodilnih mož šli brez sledu in učinka veliki dogodki in veliki zgledi. Zato se tudi nečemo odreči nadi, da g. Petijan s svojim ponesrečenim nastopom res ni preudiral njihovih bodočih sklepov.

Razne politične vesti.

Justifikacija nemškega socijalnega demokrata Liebknechta. Kakor je znano, je nastal v socijalni demokraciji na Nemškem razdor glede vprašanja miru. Največji del stranke se je strinjal s tozadevnimi izjavami nemškega državnega kancelarja, ki so pač izražala pripravljenost Nemčije za sklenitev miru, toda samo tedaj, če ga ponudijo sovražniki in če bi bili tako interesi Nemčije popolnoma zavarovali proti vsakateremu ogroževanju od zunaj, dočim pa je bil ostali mali del stranke, z znanim voditeljem dr. Karlom Liebknechtom na čelu, mnenja, naj Nemčija sama ponudi mir, ker je dokazala z dosežanimi uspehi na bojiščih, da je dovolj močna za obrambo svojih koristi, in je bil zato tudi proti dovolitvi nadaljnjih vojnih izdatkov. Spor v stranki je prišel končno tako daleč, da je večina državno-zbornske socijaldemokratske stranke izključila Liebknechta iz svoje srede. Liebknecht je odvetnik in zato se je oglašil sedaj tudi glasilo nemških juristov, »Deutsche Juristenzeitung«, ki piše v svoji zadnji številki:

»Državnozborni poslanec dr. Karel Liebknecht je bil na podlagi sklepa večine socijaldemokratske frakcije v državnem zboru sedaj izključen iz frakcije. Vedno pa je še Liebknecht član nemškega odvetništva. Ni treba šele globoko segajočih znanstvenih preiskavanj, da se doseže prepričanje, da je prav tako malo koristno za nemško odvetništvo kot za nemško pravosodstvo, da bi se človek, kot je Karel Liebknecht, še dalje nahajal v vrstah nemških odvetnikov. Ker je na način, ki meji že naravnost na izdajstvo države, izgubil čast, da bi se še mogel imenovati Nemec, naj bi ga nemško odvetništvo ne trpelo več v svojih vrstah. Na podlagi več istočasno nam prispelih vprašanj, tudi s strani nemških odvetnikov, vprašujemo torej odvetniško zbornico in častno sodišče za nemške odvetnike, ali se more v interesu ugleda nemškega pravosodstva človek, kot je Karel Liebknecht, še dalje smatrati za nemškega odvetnika. Ne more se prigovarjati, da bi bil Liebknecht ravnal tako samo pod varstvom imunitete. Kajti tudi izven parlamenta je, o čemur je časopisje objavilo precej materiala, v najnevarnejšem času

domovine ravnal zelo proti njenim koristim, oteževal zelo obrambo dežele, tako opogumljal naše sovražnike, povzročil nevarnost podaljšanja vojne, kakor kaže najnovejši proglas francoskih socijalnih demokratov in si, dasiravno se smatra za apostola miru, nakopal s tem tako težko krvavo krivdo, da ne bo nihče ki misli pošteno, smatral Liebknechta za trpečega mučenika, če mu nemška država odreče izvrševanje visokih pravic, ker je rezko odklonil prevzete žnjimi zvezanih dolžnosti.

Tako »Deutsche Juristenzeitung«, na kar pa pripominja »Berliner Tageblatt«: »Mislimo, da bi se z izpolnitvijo teh zahtev nastopila skrajno nevarna pot. Izključitev članov odvetniškega stanu se je doslej dogajala samo pri pregreških proti policijski časti, in naše mnenje je, da tudi mora ostati tako.«

Domneve vesti.

Zahvala s fronte. Gospa dr. Slavikova je prejela naslednje pismo Njegove cesarske visokosti nadvojvode Josipa:

Hochgeehrte gnädige Frau!

Durch die anerkennungsvolle Tätigkeit Euer Hochwohlgeborenen sind schon viele bedürftige brave Verwundete mit wertvollen Liebesgaben aller Art beteuert worden.

Bei der Verteilung der soeben eingetroffenen 250 K werden die schwerstverwundeten Verwundeten berücksichtigt. Für diese schöne patriotische Opferwilligkeit spreche ich Euer Hochwohlgeborenen und den übrigen Damen meinen wärmsten Dank aus.

Feldpost 91, am 22. Jänner 1916.

Eh. Joseph GdK.

Namesnik v Gorici. Namesnik baron Fries - Skene je prispel včeraj zjutraj v spremstvu predsedstvenega načelnika, okrajnega glavarja Fabianija, v Gorico in si je v dopoldanskih urah ogledal Gorico, da si osebno ogleda vsled bombardiranja v zadnjem času povzročeno škodo. Ogled je imel tudi namen, da se dožene, če in v koliko bi bilo pri posameznih poškodovanih objektih mogoče preprečiti večjo stvarno škodo vsled vremenskega vpliva. Namesnik je bil nato v daljšem posetu pri vrhovnem poveljniku in je sprejel popoldne voditelja okrajnega glavarstva, okrajnega glavarja barona Bauma, kakor tudi vladnega komisarja namesništvenega tajnika conte Dandinija, ki sta poročala o delovanju upravnih oblasti in o splošnem položaju. Namesnik je zamogel tudi tokrat z zadovoljstvom konstatirati, da se vrši aprovizacija mesta kljub težkoč, ki obstoje v neposredni bližini mesta na fronti, zelo zadovoljivo, da je za potrebščine prebivalstva v vsakem oziru preskrbljeno in da so zlasti tudi zdravstvene razmere mesta trajno dobre. Prebivalstvo je trdno prepričano o končnem uspehu našega orožja in pričakuje po plodonosnem delovanju in novem gospodarskem procvitu novih boljših časov. Zvečer se je namesnik vrnil v Trst.

Anglieške vojne srečke. Predsednik »Monarhijske lige« na Dunaju Blagorod Vusio nam je s prošnjo, naj vzamemo blagohotno na znanje, doposlati ponatis nastopne brzojavke iz Berolina v večerni »Neue Freie Presse« št. 18.468, na 4. strani, v 1. koloni: »Berlin 21. januarja 1916. Iz Amsterdama javljajo listu »Deutsche Tageszeitung«: V ministrskem svetu je finančni minister Mac Kenna razvil nov načrt za dobavo denarja, predložil je namreč izdajo angleških državnih srečk v nominalnem znesku le enega funta sterlinga, da jih napravi pristopne malim ljudem. Te srečke naj bi dajale 3 do 4 odstotne obresti in naj bi v posebno spodbudo nudile glavne dobitke od 20.000 do 40.000 funtov. Mac Kenna računa, da se s to državnjo loterijo pokrijejo vsi vojni troški za leto 1916.

Urad za kolkovanje (palača finančne direkcije) bo posloval za stranke od dne 9. t. m. naprej le od 9 do 11 dopoldne.

»Glasbena Matica« v Ljubljani je izročila ves čisti dobiček koncerta dne 22. januarja t. l., v katerem sta sodelovala gosp. Rijavec, operni tenorist iz Gorice, in gosposodična Dana Koblerjeva, posredovalnici za goriske begunce v Ljubljani. — Balokovičev koncert dne 1. februarja je uspel sijajno. — Dne 12. februarja t. l. priredi »Glasbena Matica« svoj osmi dobrodelni koncert tekom vojne, na korist goriskim beguncem. Nastopita slavnostni čelist-virtuoz Juro Tkalcic in pianist prof. Gruss iz Zagreba. Društvo je prispelo tekom vojne s svojimi koncerti že 5671 K 31 vin. za vojno oskrbne namene.

Danes, 6. februarja, se bo igrala v Škedenju v dvorani »Gospodarskega društva« igra »Turška pastarica«. Med odmori igra orkester. Začetek ob 4 popoldne. Čisti dobiček je namenjen ubogim slovenskim učencem škedenjske ljudske šole.

Kakor že večkrat javljeno, priredi danes, 6. t. m. ob 4 pop. podružnica CMD v Vrdelci veselico, kateri bo sodeloval »družinski večer«. Pri veselici nastopi vrdelška mladina v igri »Reposšteva«. Prihitite torej na Vrdelce, saj se spominjate, kako je bilo lepo tedaj, ko smo se še mi bali »Reposšteva«. Potem se bo igrala igra iz Bosne, primerna sedanjim dobim, končno pa se bodo peli kupleti ob spremljevanju klavirja. Po veselici bo družinski večer s čajem, štruklji in šaljivo pošto. Podružnica se torej nadeja obilne udeležbe.

Iz italijanskega ujetništva nam pišejo: Naznanjamo svojim sorodnikom in prijateljem in znanem, da je Jerič Avgust, doma iz Lukavca v štajnjski občini na Krasu, umrl tu za boleznijo. Lahka mu bodi tuja zemlja! Mi ostali vsi smo zdravi, le dolg čas nam je, ker nimamo knjig, da bi se kratkočasil. Včasih pa le kakšno zapojemo v našem jeziku. Prosimo pa občinstvo mesta Trsta in okolice in drugih slovenskih krajev za kak majhen dar v tobaču ali denarju. Darove sprejema Franc Planinec, vojni ujetnik, rodem Tržičan, Castello di Gavi, provincia Alessandria, Italija. Nahajamo se pa tu: Franc Planinec, Menčič Ivan, Kralj Ludovik, Stegu Josip, Andrej Sila, Lovrenc Komar, Božič Anton, Koren Anton, Kuslan Vladimir, Josip Tankovič in Fertolja Marij.

Za naležljivimi boleznimi je v Trstu obolelo od 29. januarja do 5. februarja 20 oseb in sicer: za škrlatno 1, davico 11 in legarjem 8; umrla je samo ena oseba za davico. Največ slučajev je bilo pri Sv. Jakobu: 1 škrlatice, 5 davice, 2 legarja; potem pa v V. okraju (Stara mitnica): 3 davice in 1 legarja.

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Odda se biša z vrhom. Škedenj št. 233. 57

Oddajo se takoj mala stanovanja v Rojanu. Vprašati v ul. Geppa 16. Zganjarna. 59

Vinogradniki! Raznovrstne trtne cepilke prve vrste jako krepke, tudi dveletne, razprodaja po zmernih cenah Farčić, drug, Trtica Komen (Goriško). 58

Gospa daje lekcije v italijanščini, nemščini in francoščini. Ul. Barriera-1, I. 47

Iščem pošteno deklo ali ženo iz okolice za razprodajo jajc. Vprašati v kavarni »Commercio«. 56

Ivan Krizmančič ulica Caserma 8 prodaja vermuth K 160—2, marala K 240—280, cipro K 240—280, crema marala K 260. Amaro Istria K 260, pelikovec 260, tropinovec naveden K 240, tropinovec fini K 3, slivovic K 320, brinjevec K 280, konjak K 320 liter, refosk v steklenicah K 2, moškat v steklenicah K 180. 12

Trgovci in prekopovalci. Vojni »kremni« kvarljivo fino pecivo nudi hiter in dober zaslužek. Karton z 36, 72 ali 144 kosi K 4. Razpošilja 7. 41

Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vre cic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 434

Klepar, begunec izdeluje in popravlja peti cevi za štedilnike in peti, ter vsakovrstna klepar- ska dela po jako nizki ceni. Ker je begunec, in pomoči potreben, se toplo priporoča sl. občinstvu Via Farneto 29.

Fotograf Anton Jerič posluje zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 2465

Fotografični atelje DAGUERRE Trst - Corso št. 39 - Trst

10 dopisnic v platinu, zgotovljene v 48 urah od K 3 naprej, z vsakim vremenom. Za vojaške nizke cene. :: Tudi električna razsvetljava. ::

Nova Mirodilnica MODERNA Trst, ulica Ponterosso št. 5

Bogata zaloga dlžav, krtač, predmetov za toletto in za umetnosti.

Trst, ulica Ponterosso št. 5

Bogata zaloga dlžav, krtač, predmetov za toletto in za umetnosti.

Trst, ulica Ponterosso št. 5

Bogata zaloga dlžav, krtač, predmetov za toletto in za umetnosti.

Trst, ulica Ponterosso št. 5

Bogata zaloga dlžav, krtač, predmetov za toletto in za umetnosti.

Trst, ulica Ponterosso št. 5

Bogata zaloga dlžav, krtač, predmetov za toletto in za umetnosti.

PRIPOROČLJIVE TURDKRE

Ivan Bidovec vedeltni vodja trgovine Kat. ud. Mulej naznanja cenj. občinstvu, da je odprl svojo lastno trgovino jestvin in kolonijalnega blaga v ul. Campanile 13 ter se toplo priporoča za obilen obisk. Cene zmerne. — Postrežba točna. 2206

A. Rieger Trst, via Torrente 30, I. n. Damska krojačnica. — Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 337

Stara grška žganjarna odlikovana z zlato kolajno v Trstu. Via Cavana 5. Bogat izbor likerjev; grški in francoski konjak, kranjski brinjevec, kranjski slivovec in brki tropinovec in rum. Cene nizke. Izber grenčic. — Slaščice in prepečenec. Grški mastici iz Sija. — Filijalka na vogalu ul. del Teatro in ulice dell' Orologio. — Se priporoča Andrej Antonopulo. 403

Fratelli Rauber Trst, Via Torrente št. 14, TRST

Zaloga ustrojenih koč Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specijaliteta potrežin za sedlarje.

En milijon pisalnih strojev Remington

Je na prodaj! Nobeno izdelovanje ni doseglo takega uspeha!

Pisalni stroji REMINGTON: normalni model, tabulator model, računski model, specijalni model. — V vrednosti in kakovosti nedosegljivi!

REMINGTON Delniška družba pisalnih strojev, z. o. p. (prej GLOGOWSKI & Co)

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Trst, Piazza della Borsa 14, Tel. 1707

Umetni zobje

z In brez celjnosti, zlate krone in obročki

VILJEM TUSCHER

konces. zobotehnik

TRST, ul. Caserma št. 13, II. n.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Iz ruskega ujetništva je prejel naše uredništvo dopisnico od vojnega ujetnika učitelja Vekoslava Benka, ki je bila odposlana 21. novembra l. 1915. G. Benko pozdravlja vse tovariše in znance. Cenzurirana je bila dopisnica v Jekaterinodar. Poštni pečat pa je skoraj nečitljiv in ne vemo, če čitamo prav: Sredne Jekaterinodar. Humor na fronti. Naši fantje na gorški fronti so — kakor posnemamo po „Miru“ — znani Prešernovi, sedaj že v resnici narodni podokniki podtaknili nastopni tekst:

Vi se krivi, bojazljivi
Italijani, če ne spim;
sem bi radi, po navadi,
pa nazaj vas zapodim.

Mal' se vzdigni, z roko migaj,
če namen maš sem kaj prit'
ura bje, Lah se skrije,
jaz bom moral ga podit'.

Če pa spava tolpa rjava,
Bog prav lahko noč ji daj,
če mogoče v vas prit' hoče —
dobro — le poskusi naj.

Rojanska podružnica CMD priredi danes, 6. februarja ob 4. pop. v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojani veselico v prid podružnici s sledečim sporedom: 1. D. Jenko: Na tujih tleh, dvospev s spremljevanjem glasovirja. 2. S. Gregorčič: Soči, deklaracija. 3. E. Adamič: a) Glejte, že solnce zahaja, b) Uspavanka, c) Tepeznica (solopetje s spremljevanjem glasovirja). 4. I. Krilina: Mati, deklaracija. 5. Slovenske narodne: a) Skrijanček poje, žvrgoli, b) Barčica, c) Gozdnič je že zelen (dvoglasno). 6. Palčki: otroška igra s petjem. Spored izvajajo učenke CM šole na Acuedotto. Vstopnina 50 vin, sedeži 20 vin. — Občinstvo se naproša, naj pride točno, ker se spored tudi prične izvajati točno ob napovedanem času.

Z južnovzhodnega bojišča pošiljajo fanje in moške tolmunskega okraja pozdrave svojim staršem in družinam, prijateljem in znancom: Andrej Berginc iz Loga Cezosškega pri Bovcu št. 4, Josip Bakar iz Brgina št. 43, Josip Dugon iz Loga pri Brignu, Andrej Mišič iz Kreda pri Robu št. 13, Jakob Bon iz Borjane pri Robu št. 57. Ker ne vedo nič o svojih družinah, prosijo naj jim, kdor kaj ve, blagohotno sporoči na naslov: K. u. k. Arb. Abt. 209/97 IV., Reserverkor. Süd. Ost. Feldpost.

Politeama Rossetti. Danes se prično v tem gledališču kinematografske, recitativne, pevke in varietetne predstave, ki se prične ob 3 popoldne. Spored je bogat in obsega kinematografsko dramo v 3 dejanjih, potem pa pod vodstvom priznanega domačega gledališkega igralca Karmela Dangelja enodejansko veseligr „Uno degli onesti“. Sopranistka Bellinjeva in bariton Manfrini pojeta duet iz 3. dejanja iz opere „Elisir d'amore“, nakar se upripori prizor iz drugega dejanja opere „Erodiade“, ki jo izvajajo pevca Giovanni Arco in Antonietta Giustini ter ves baladni zbor. Program zaključujeta nemška pevka Mici Loris in komorni pevec Emil Suchnigg. Spored je torej res izbiran in je pričakovati največje udeležbe s strani občinstva.

Prejemniki prodajališč aprovizacijske komisije.

Osrednji urad prodajališč aprovizacijske komisije naznanja, da so imela prodajališča od 1. januarja do vključno 31. januarja 1916 naslednje prejemke:

Št. 1 v ul. Madonna del mare	K 49.930-57
2 v šoli na trgu Rosario	K 39.040-06
3 v ul. delle Poste št. 14	K 44.117-33
4 v šoli v ul. Rossini	K 24.124-53
5 v ul. Bachi 8	K 37.914-44
6 v ul. Acquadotto št. 38	K 26.448-24
7 v šoli v ul. Parini 8	K 66.920-48
8 v šoli v ul. Donadoni	K 53.900-76
9 v zabavišču v Šklednju	K 55.337-23
10 v ul. Giulia 35	K 30.694-31
11 v zabavišču v Šklednju	K 20.745-69
12 pri „Tirolcu“ Sv. M. M. Zg. K	23.049-73
13 pri Miklavcu Sv. M. M. Sp. K	15.200-08
14 pri Sv. Ivanu	K 20.075-23
15 v Rojani	K 25.193-21
16 v Barkovljah	K 17.187-31

Skupaj K 549.879-20

Darovi.

Darovi, došli cesarskemu komisariju. Kapitan Rajmund Malabotić 50 K za vdove in sirote v vojni padlih Tržčanov in 50 K za oslepele v vojni. Gojenci ljudske šole na Katinari potom voditelja Valentića 750 K za vdove in sirote padlih v vojni. Gojenci slovenske ljudske šole na Vrdeci 2252 K za vdove in sirote padlih v vojni. — Gemma in Erminio Arnerjtsch 50 K na korist fondu za uboge gojence občinskega liceja. Matej Stoppar 100 K za uboge rodbine v poklicanih, 50 K za ardeči križ in 50 K za zdravniško postajo. Gojenci in gojenke ljudske šole pri Sv. Vidu 491 K za Rdeči križ in 491 K za vdove in sirote padlih v vojni. Lucijan Bertume 50 K v prid sanitetnemu vojaštvu. Delavci mestne plinarne 106 K kot tedenski prispevek za brezposelne.

Stražniki II. komisarijata zbrali med seboj K 12720, polovico za bolgarski Rdeči križ, polovico za turški Rdeči polumesec. Učenci in učenke mestne ljudske šole v ul. Donadoni K 13'15, učenke mestne ljudske in meščanske „cesarice Elizabete“ šole pa K 30' — za vdove in sirote padlih v vojni. V isti namen učno osobje mestnega otroškega vrta na Vrdeci mesečni prispevek 3 K. Učno osobje protestantske šole K 32'34 kot mesečni prispevek za Rdeči križ.

Za begunce s Primorskega. Namestništvu predsedstvo je prejelo sledeče nadaljne darove: Občina Očizla - Klanec 50 K, orožniška postaja v Slapu pri Sv. Luciji 38 K 70 v orožniška postaja v Ba-

derni 30 K, orožniška postaja v Galežanu 11 K, skupaj 129 K 70 v. Dosedaj izkazanih 85.118 K 56 v, skupna svota 85.248 K 26 v.

Gospodarstvo.

Stoletnica avstroogrške banke.

Meseca junija 1916 poteče sto let, odkar se je ustanovila avstroogrška ali takrat nazvana „privilegirana avstrijska nacionalna banka“. Za denarstvo kakor za gospodarstvo naše države je ta banka največjega pomena in zato naj se te stoletnice že danes spominjamo. Ustanovitve te banke pred 100 leti je nastala iz silne potrebe po ureditvi denarstva v monarhiji. Celih dvajset let je bila naša država zapletena v Napoleonove vojne, torej ni čuda, da je bila v zadregi za denar in da je izdala več papirnatega denarja kakor je bilo zanj pokriva. Zaupanje prebivalstva v ta papirni denar je bilo omajano in zato se je vse oziralo po kakoli stvari, ki bi bila bolj pripravna kakor država, končati zamonatnost v denarstvu. Sklenilo se je ustanoviti zasebno banko, ki bo imela pravico papirnat denar izdajati. Gledali so po kakem vzorcu in našli so ga v francoski banki „banque de France“, ki jo je ustanovil v Parizu Napoleon sicer kot zasebno banko, vendar po nadzorstvom države. Po vzorcu te banke se je izdelal projekt in s patentom z dne 1. junija 1816 je odredil cesar Franc ustanovitev „Privilegirane avstrijske nacionalne banke“. Prvi privilegij se je dal tej banki dne 15. julija 1817 na 25 let in je banka s tem dobila izključno pravico izdajati papirnat denar v monarhiji. Obenem je bila upravičena izvrševati eskontne, lombardne, depozitne, ziro in hipotekne kreditne posle. Eskontne posle ni smela nobena druga banka izvrševati kakor nacionalna banka in to je bilo vzrok, da se do leta 1841 ni ustanovila nobena druga banka v Avstriji. Od nacionalne banke izdani papirnat denar se je glasil na goldinarje konvencijske valjave, ki sicer ni imel prsilnega kurza a se je moral pri javnih blaginjah sprejeti kot gotovina. Tudi niso obstajali nikaki predpisi glede pokritja bankovcev s kovinami. Predolgo bi bilo, ko bi hoteli opisati, kako je banka rešila svojo nalogo pri ureditvi denarnih razmer. Počasi se je denarstvo v monarhiji uredilo in banka je izpolnila vse nade, ki so se glede tega stavile v njo. Privilegij se je banki vedno podaljšal in leta 1878 se je nacionalna banka preuredila v avstroogrško banko, ki se je vsled naloge med Avstrijo in Ogrsko prilagodila novim političnim razmeram in je ostala kot enotna in edina notna banka. Avstro-Ogrska je edina večja država na svetu, ki je od pričetka imela le eno banko s pravico za izdajo bankovcev, torej ki ima oni notni bančni sistem, ki ga je teorija in praksa priznala kot edino pravilnega.

Kakor je nastala banka ob divjanju velikanse svetovne vojne, stoji danes na pragu svoje stoletnice istotako v še večjem svetovnem boju. Kako velikanske naloge ima v tej svetovni vojni izvrševati in kako je te naloge rešila, o tem se bo moglo šele po povratku miru govoriti.

Naši trgovski odnošaji do Balkana in orijenta.

Nedavno se je vršilo na Dunaju posveto-vanje glede ustanovitve primerne organizacije, ki bo imela nalogo zasledovati naše gospodarske interese na Balkanu in v orijentu. Referent je opozarjal na že ustanovljene organizacije v Nemčiji in na Ogrskem za gospodarski promet z balkanskimi državami, zato je gospodarska potreba, da se tudi v Avstriji ustanovi podobna organizacija. Avstro-Ogrska je v trgovskem prometu z balkanskimi državami zavzemala prvo mesto (21 odstotkov). Nji je sledila Angleska in potem Nemčija. Izvoz Avstro-Ogrske je narastel od 245 milijonov kron na čez 400 milijonov kron v letu 1913 in če se privzamemo še azijska Turčija in Egipt, na 500 milijonov kron. Izvoz v Bosno je narastel

od 112 na 136 milijonov kron. Tudi uvoz iz balkanskih držav je bil doslej zelo znanen. Treba je torej to važno trgovsko nele obdržati, ampak jo razširiti. Organizacija naj bi imela naslednje naloge: propagando (časopis, razstave, potovanja), podpiranje komercialnega prometa, razširjenje poročevalske službe, važna prometopolitična vprašanja (zbojšanje donavske proge, tarifna politika, tujski promet itd.) končno trgovskopolitična vprašanja. Sklenilo se je, da se poveri trgovskemu muzeju izvršitev organizacije in navzoči zastopnik dr. Baernreither je izjavil, da namerava trgovski muzej ustanoviti balkansko in orientsko sekcijo, ki se bo razširila z zastopniki udeleženi oblasti in korporaciji.

Po „Slov. Trg. Vestniku“.

Razne vesti.

Vojna in luksus. Predsednica organizacije avstrijskih gospodinj, gospa Granitsch, je imela pred kratkim na Dunaju znamenito predavanje o vojni in luksusu. V Sparti in Rimu — tako je izvajala — so obstojali zakoni proti luksusu v oblačanju in jedilih. V srednjem veku je bila cerkev, ki je izdajala stroge predpise proti luksusu. Tudi nekatere dežele in mesta so začela boj proti temu. Po XVI. stoletju so prenehali zakoni in naredbe proti luksusu. Doba starorimskega cesarstva in poznejše doba pod vladjo francoskega kralja Ludovika XIV., ste bili v zgodovini dve epohi, ko je luksus dosegel svoje viške. Tedaj je vladala v Rimu, oziroma v Parizu nezasišana potratnost v vsem, brezmejno lahkoživje, medtem, ko so se v provinci sužnji in kmetje zrušali pod neznošljivimi bremenmi. Rimsko cesarstvo se je pogubilo na tem in era Ludovika XIV. je porodila — revolucijo. Laksurijozno življenje sedanosti, kakor se je kazalo pred vojno, je bilo tudi že označeno po nezdružljivosti. Uboštvo delavstva, maloobrnega stanu in malega uradništva je oistro kontrastiralo z načinom življenja nekaterih bogatih ljudi. Posebno nesmiselnost luksusa z oblačili se je začel širiti na strašen način. Nemški ekonomski pisatelj vidi v neprestanem menjavanju mode, ki se ni še nikoli tako izpreminjala od leta do leta, kakor v zadnjih desetletjih, propadanje različnih moralnih vrednot v duševnem življenju narodov. Produkcija v masah cenjenih predmetih, ki preplavaljo malomeščanske kroge, je imela — istotako kakor hitro menjavanje mode — po uverjenju vseh znamenitih učencev zelo nezdružive gospodarske posledice. — Gospa Granitsch je govorila na to o najnovejših milijonirjih, ki so po vojni obogateli, ki se iztajo po kričečem luksusu in žalijo čustva večine ljudstva, ki v sedanji vojni doprinaša tako nezasišane žrtve, in to gotovo ne za to, da bogate brezvestni lovci za dobičkom. Ko najboljši del ljudstva krvavi na frontah, žive ti parasiti v obilici in razkošju. Milijoni romajo v inozemstvo, da se morejo žene teh ljudi šopiriti in bahati. Samo za holandske demante so šli milijoni preko meje, ko se mora ljudstvo in tudi srednji stan odrekati najpotrebnejemu. Kar počenja ta družba, ki se na račun vojakov in siromakov požrešno lovi za denarjem, to je obsojiti ne le z moralnega, ampak tudi z narodnogospodarskega stališča. — To predavanje so poslušali burno odobrvali.

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11-1 pop.

Trst, ulica Giulia št. 74 E (zraven Dreherjeve pivovarne).

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrirana zadruga z neomejenim jamstvom

ulica S. Francesco šte. 2, I. nadst.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopje)

KUPIJE IN PRODAJA:
vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisna, priporočila, delnice, srečke itd.
VALUTE IN DEVIZE.
PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih
SAFE - DEPOSITS. PROMESE.
Brzjavlj: JADRANSKA.

***** MENJALNICA *****

VLOGE NA KNJIŽICE
4%
od dneva vloge do dneva vzdiga.
Rentni davek plačuje banka iz svojega.
OBREŠTOVANJE VLOG
na tekočem in žiro-računu po dogovoru.

FILIJALKE:
DUBROVNIK
KOTOR
LJUBLJANA
METKOVIČ
OPATIJA
SPLIT
ŠIBENIK
ZADAR

AKREDITIVI, ČEKI IN KAZNICE NA VSA TU-IN INOZEMSKA TRŽIŠČA.
Živahna zveza z AMERIKO.
REMBOURSNI KREDITI
PRODAJA SREČK
RAZREDNE LOTERIJE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zrebanja srečk itd. brezplačno. **STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI** Krediti proti dokumentom ukrcanja. **BORZNA NAROČILA.** **INKASO.**

Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

**** ESKOMPT MENIC ****

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrirana zadruga z omejenim poročtvom
TRST - Piazza della Caserma šte. 2, I. nadst. - TRST
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnjah.

POSJILJA DAJE
za vključbo 5 1/2 %
na menice po 6 %,
na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE
sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obreštuje po
4 1/2 %
Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.
Rentni davek plačuje zadruga sam. - Vloga se lahko po eno krono. - ODDAJA
DOMAČE NABIRALNIKE (NEMANJE PUSICE).

Poslovno hranilnični račun 16.004. TELEFON št. 952
ima varnostno celico (safe deposits) za shranjevalno vredno tih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti ognju in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.
STANJE VLOG 140 70 MILIJONOV KRON.
Uradne ure: od 9 do 12 popold., in od 3 do 5 popold., izpolnjuje vsak delavnik ob uradnih urah

Emilia Ceregato
Trst Campo S. Giacomo 2
Priporoča cenjen. občinstvu svojo
trgovino pisarniških in šolskih potrebščin
Prodaja razglednic in igrač vseh vrst.
Prodajajo se tudi molitveniki v slov. jeziku.

Zaloga tu in inozemskih vin, spirita, likor-
lev in razprodaja na drobno in debelo
Jakob Perhauc
Trst, Via delle Acque št. 6
(Nasproti Caffè Centrale).
Velik izbor francoskega šampanja, peničih dezer-
tinih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux,
Burgunder, renskih vin, Mesella in Chianti. Rum,
konjak, razna žganja ter posebn pristni tropinovec
slivovec in brinjavac. Izdelki l. vrste, došli iz do-
tičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Raz-
pošilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko.
Razprodaja od pol litra naprej.

Velika zaloga sveč
v prodajalni vojaških predmetov
RENATO CAPPELLANI
Trst - Corso 45. Trst - Corso 45.
Prodaja na veliko in na drobno.

Veliko skladišče klobukov
dežnikov, bele in pisane srajce, izlask.
platna žepnih robce, moških nogavic itd.
K. Cvenkel Trst Corso 28
Cene zmerne. -- Postrežba točna.
Narodna trgovina. -- Narodna trgovina.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu
je izdal in založil naslednje knjige
1. »VOHUN«. Spisal I. F. Cooper. —
Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOL-
STEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslo-
venil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjergiev-
vič Turgenev. Poslovenil dr. Gustav
Grogin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življe-
nja češkega ljudstva. Spisala Karolina
Svėtla. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBRED-
NEM JEZIKU PRI KATOL. JUGO-
SLOVANIH«. (Malo odgovora na ško-
fa Nagla poslovno pastirsko pismo v
pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz sponinov
mladeniča. Ruski spisal F. M. Dosto-
jevskij. Poslovenil R. K. — Cena
K 1.60.
8. »JURKICA AGICEVA«. Spisal Ksa-
ver Šandor - Ojalski. Prevel F. Orel.
Cena K 2.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja.
Napisal I. E. Tomić. Poslovenil Stejan
Klavš. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Pro-
kop Chocholoušek. Poslovenil H. V.
Cena K 3.
11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Che-
valier de Mal's m rouge.) Roman iz
časov francoske revolucije. Spisal
Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo
Perhavec. — Cena K 2.50.

TISKARNA EDINOST
Telef. 11-57 TRST Telef. 11-57
ul. sv. Frančiška As. 20
Izvršuje tiskarska dela v
najmodernejšem slogu,
bodisi v p. iprosnem ali
večbarvem tisku in po
zmernih cenah. - Vizit-
nice, vabila, memoran-
dum, zavitke, dopisnice
okrožnice, pisnični pap-
ir, trgovske cenike itd.
P. n. naročnikom ugodl
z izvršenjem naročila
v najkrajšem času